

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut
Republike Slovenije - Soča
RAZVOJNI CENTER ZA ZAPOSLOVNO REHABILITACIJO

STANDARDI STORITEV ZAPOSLOVNE REHABILITACIJE **– zaključno poročilo 2012**

---

mag. Aleksandra Tabaj
Predstojnica Razvojnega centra
za zaposlitveno rehabilitacijo

mag. Robert Cugelj
Generalni direktor URI SOČA

december 2012

Naročnik: **Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,**
Direktorat za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja
Kotnikova 28, 1000 Ljubljana

Izvajalec: **Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča,**
Razvojni center za zaposlitveno rehabilitacijo
Linhartova 51, 1000 Ljubljana

Naslov poročila: **STANDARDI STORITEV ZAPOSLOTVENE REHABILITACIJE –**
zaključno poročilo 2012

Vodja delovne skupine: Valentina Brecelj, URI SOČA

Člani delovne skupine: Valentina Brecelj, URI SOČA
mag. Janez Vidmar
mag. Andreja Švajger, URI SOČA
Lea Kovač, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
Suzana Bohorč, Želva d. o. o.
Lea Jakič Hiti, Šentprima
Doroteja Volovec, Papilot
mag. Aleksandra Tabaj, URI Soča

Datum izdaje poročila: 14. 12. 2012

Izvodi: MDDSZ - Direktorat za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega
nasilja
URI SOČA - Razvojni center za zaposlitveno rehabilitacijo, knjižnica
Spletna stran:
http://www.ir-rs.si/sl/Razvojni_center_za_zaposlitveno_rehabilitacijo/

Odgovorna oseba: mag. Robert Cugelj, generalni direktor URI SOČA
mag. Aleksandra Tabaj, predstojnica Razvojnega centra za
zaposlitveno rehabilitacijo

POVZETEK DELA DELOVNE SKUPINE ZA STANDARDE STORITEV ZAPOSLOTVENE REHABILITACIJE

Delovne naloge, ki jih je delovna skupina izvajala v letu 2012 predstavljajo nadaljevanje dela delovne skupine za pripravo standardov storitev zaposlitvene rehabilitacije v letu 2010. V okviru delovne skupine smo izvedli v nadaljevanju opisane naloge.

1. Standarde storitev zaposlitvene rehabilitacije smo dopolnili v skladu s spremembo Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ki je pričel veljati 17. 11. 2011, z objavo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI-C) v uradnem listu ([Uradni list RS, št. 87/2011](#)). Dopolnitve v zvezi s spremembo zakona se nanašajo na naloge, ki jih izvaja Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Soča – Razvojni center za zaposlitveno rehabilitacijo, na preimenovanje storitve N) iz »ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov zaposlenih invalidov« v »ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov invalidov« in na podporno zaposlovanje.
2. Strokovni razvoj področja zaposlitvene rehabilitacije je tesno povezan tudi z razvojem strokovne terminologije. Ker je pri poimenovanju rehabilitacijskega načrta in načrta podpore za posameznega uporabnika storitev v preteklosti prihajalo do različnih poimenovanj (individualizirani/individualen/individualni), smo za mnenje povprašali različne strokovnjake s področja invalidnosti, zaposlovanja in slovenskega jezika z namenom pridobitve mnenja o ustrezni uporabi termina. Po prejetju in uskladitvi mnenj je bil sprejet predlog, da se za rehabilitacijski načrt, ki je izdelan za vsakega posameznega uporabnika storitev, in načrt podpore v okviru podpornega zaposlovanja, uporablja termin »individualni«. Pravilna raba terminov je torej »Individualni rehabilitacijski načrt« in »Individualni načrt podpore«.
3. **Individualni rehabilitacijski načrt IRN** je v standarde storitev zaposlitvene rehabilitacije umeščen kot osrednji dokument izvajanja procesa zaposlitvene in poklicne rehabilitacije. Zajema aktivnosti, merila in vire, ki bodo uporabljene za doseganje ciljev. Namenjen je predvsem načrtovanju in vodenju procesa zaposlitvene rehabilitacije. Uporabnikom storitev omogoča aktivno sodelovanje pri načrtovanju storitev, ki temeljijo na opredelitvi njihovih individualnih potreb in pričakovanj ter so v skladu z ugotovljenimi potrebami in cilji programa. Aktivno sodelovanje uporabnikov storitev se kaže s sodelovanjem pri oblikovanju ciljev, vključevanjem v samoocenjevanje, povratne informacije in vrednotenje doseganja postavljenih ciljev. V IRN-ju so zajeti tudi elementi kakovosti, kar zagotavlja izvajanje storitev zaposlitvene rehabilitacije s k posamezniku usmerjenem pristopu. Za doseganje zelenih ciljev so osnovne zahteve pri oblikovanju vsebin IRN naslednje: opredelitev želenega stanja uporabnika storitev, opredelitev končnih oziroma dolgoročnih ciljev ter opredelitev aktivnosti/kratkoročnih ciljev za doseganje dolgoročnih, opredelitev uporabljenih aktivnosti, metode in tehnike za doseganje ciljev ter opredelitev strokovnih delavcev in njihovih dolžnosti za izvajanje storitev. Ključnega pomena pri oblikovanju IRN je, da je uporabnik storitev seznanjen s vsemi možnostmi in priložnostmi, ki lahko vodijo do končnega cilja, da je aktivno soudeležen pri oblikovanju lastnega IRN ter da so vse aktivnosti in cilji dogovorjene med uporabnikom storitev in strokovnim delavcem – članom

tima, ki je odgovoren za izpeljavo IRN. Sklenjen dogovor potrdita s podpisom tako strokovni delavec kot uporabnik storitev.

V okviru projekta »Nadgradnja obstoječe programske opreme – aplikacija ZP.net – modul Invalidi in izgradnja spletne aplikacije za zunanje izvajalce storitev zaposlitvene rehabilitacije v procesu izvajanja zaposlitvene rehabilitacije«, ki ga pripravlja Zavod RS za zaposlovanje, smo s predlogi sodelovali pri oblikovanju dokumenta Individualni rehabilitacijski načrt. Z umestitvijo IRN v spletno aplikacijo ZRSZ bo omogočeno tudi dopolnjevanje predloge IRN z ostalimi podatki o uporabniku storitev kot npr. demografski podatki, podatki o zdravstvenih težavah, podatki o izidih ipd., kar zagotavlja večjo preglednost in zaokrožuje celoten proces zaposlitvene rehabilitacije v smiselno celoto. S spletno aplikacijo se bomo izognili podvajanju podatkov in večkratnemu vpisovanju istih podatkov, kar vodi k poenotenju in poenostavljanju postopkov.

IRN je v okviru tega sistema skupna strokovna platforma strokovnim delavcem v timih izvajalcev, kjer skupaj z uporabnikom načrtujejo in vodijo proces zaposlitvene rehabilitacije. Dostopen bo le timu, poročila, ki bodo v okviru in na osnovi IRN nastajala pa bodo dostopna tudi rehabilitacijskim svetovalcem na območni službi in centralni službi za potrebe rehabilitacijskega načrta, ocene zaposljivosti in drugih postopkov.

4. Poročanje izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije se bo po uvedbi spletne aplikacije ZP.net modul Invalidi izvajalo preko le-te.

Na mesečni ravni bodo izvajalci zaposlitvene rehabilitacije preko spletne aplikacije zagotavljali podatke, ki bodo omogočali računalniške izpise poročil s podatki o:

- a. prisotnosti uporabnikov storitev v storitvah zaposlitvene rehabilitacije (mesečno poročanje ZRSZ),
- b. izvajanju storitev glede na opravljeno delo strokovnih timov glede na območne službe in izvajalce zaposlitvene rehabilitacije (za MDDSZ),
- c. doseganju normativov (za RCZR),
- d. mreži delodajalcev.

Na obdobji ravni oz. po dogovoru z ZRSZ bodo izvajalci zaposlitvene rehabilitacije zagotavljali podatke o:

- vmesni oceni uspešnosti procesa zaposlitvene rehabilitacije za posameznega uporabnika storitev (vmesna poročila o poteku procesa zaposlitvene rehabilitacije po storitvah oziroma po IRN);
- končni oceni uspešnosti procesa zaposlitvene rehabilitacije za posameznega uporabnika storitev (končno poročilo o poteku procesa zaposlitvene rehabilitacije po storitvah oziroma IRN).

V sodelovanju z ostalimi delovnimi skupinami, ki delujejo v okviru Razvojnega centra za zaposlitveno rehabilitacijo in se poglobljeno ukvarjajo s posameznimi področji zaposlitvene rehabilitacije, so bile opravljene še naslednje naloge, katerih rezultat je del standardov storitev zaposlitvene rehabilitacije.

1. Z namenom dviga kakovosti izvajanja storitev zaposlitvene rehabilitacije je bila pripravljena Listina pravic, ki temelji na pravicah, ki so opredeljene v Listini EU o temeljnih pravicah (EU Charter of Fundamental Rights), na Evropski konvenciji za varstvo človekovih pravic (European Convention for the Protection of Human Rights), na Temeljnih svoboščinah Sveta Evrope (Fundamental Freedoms of the Council of Europe) ter na drugih mednarodnih konvencijah o človekovih pravicah, še posebej tistih, ki so pripravljene v skladu z Združenimi narodi. Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije so zavezani, da ščitijo in promovirajo pravice uporabnikov z zagotavljanjem enakih možnosti, enake obravnave in svobode odločanja, z omogočanjem odločanja o samem sebi in s pravico do enakopravnega sodelovanja. Uporabnikom storitev mora biti zagotovljena možnost informiranega odločanja in privolitev ter da v okviru izvajanja storitev uresničujejo nediskriminacijo in pozitivno delovanje. Ta zavezanost mora biti prisotna v vseh elementih razvoja in izvajanja storitev ter v vrednotah organizacije.

Listina pravic je bila pripravljena v sodelovanju z delovno skupino za uvajanje sistemov kakovosti EQUASS.

2. V okviru dopolnitev poročila o izvajanju storitve N smo kot priporočeno obliko pripravili shemo za pripravo poročila o izvedeni storitvi N, ki predstavlja podrobnejšo opredelitev zaključne točke. Vsebuje kratek opis delovnega mesta in delovnih nalog, navedbo odločbe o invalidnosti, navedbo omejitev za delo, ki so posledica invalidnosti, težave in odstopanja od pričakovane delovne učinkovitosti, ki so povezane z invalidnostjo na konkretnem delovnem mestu in zaključno oceno delovnega funkcioniranja. Povzetek opravljene storitve služi tudi kot dokument pri vlogi za subvencijo plače in/ali podporne storitve, ki jo invalid ali delodajalec vloži na Sklad za vzpodbujanje zaposlovanja invalidov.

Nalogo smo izvedli v sodelovanju z delovno skupino za podporno zaposlovanje in prilagoditev delovnih mest in delovno skupino za nadzor nad izvajanjem storitve N.

3. V okviru storitve O »Ostale storitve zaposlitvene rehabilitacije« so bile v letu 2010 v standarde storitev prvič uvrščene in opredeljene podporne storitve. Ker so izkušnje iz prakse nakazovale potrebo po dopolnitvi le-teh, smo jih glede na ugotovljene potrebe nadgradili in spremembe upoštevali tudi v standardih storitev zaposlitvene rehabilitacije.

Del dopolnitev storitve O je potekal v sodelovanju z delovno skupino za podporno zaposlovanje in prilagoditev delovnih mest, in sicer priprava Individualnega načrta podpore INP in opis podpornih storitev.

4. Pri vseh storitvah je bil po potrebi v skladu z izkušnjami in v skladu z normativi zaposlitvene rehabilitacije korigiran priporočen časovni normativ, vsebina pa je dopolnjena na način, da omogoča beleženje tudi tistih aktivnosti, ki jih sedaj izvajalci

zaposlitvene rehabilitacije izvajajo, vendar pa jih ne morejo beležiti v poročanju o realizaciji opravljenega dela.

Novosti standardov storitev zaposlitvene rehabilitacije, ki so bile pripravljene v letu 2010 in po potrebi dopolnjene v letu 2012, se nanašajo predvsem na:

- Razširitev poglavja v uvodu o procesu zaposlitvene rehabilitacije z opredelitvijo vloge, vsebine shem načel uporabe individualnega rehabilitacijskega načrta (podpoglavje: »Načrtovanje in izvajanje procesa zaposlitvene rehabilitacije«), vključno s shemama in navodili za uporabo Individualnega rehabilitacijskega načrta IRN za zaposlitveno in poklicno rehabilitacijo.
- Standardizacija: priprava dokončne dopolnjene oblike uvoda in opisov storitev, vključno z ocenjevalnimi lestvicami in shemami poročil.
- Izdelan je bil Priročnik za ocenjevanje z merili – orientacijska lestvica za oceno zaposlitvenih težav in ovir v okviru storitve B. Dopolnitve meril prispevajo k enotnemu razumevanju in ocenjevanju posameznih meril.
- Ločitev evalvacije procesa zaposlitvene rehabilitacije – posebni poglavji za evalvacijo zaposlitvene rehabilitacije posameznih uporabnikov (v okviru IRN) in za evalvacijo na ravni mreže izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije (s strani uporabnikov in napatnih ustanov).
- Združitev opisa za storitvi H in I. Zaradi poenotenja pristopov in shem za poročilo se predlaga skupni opis storitev H in I, saj praksa kaže, da se predloga načrtov prilagoditev delovnega mesta, delovnega okolja in sredstev za delo oblikovno praktično ne razlikujeta oz. se pogosto pripravljata oba.
- Zaradi izogibanja ponavljanju ali različnem opredeljevanju pri posameznih storitvah, so iz vseh sedanjih opisov opuščeni opisi prostorskih in kadrovskih pogojev, ki so za vse storitve enotno opisani v ustreznem poglavju v uvodu.

Priloge zaključnega poročila delovne skupine za pripravo Standardov storitev zaposlitvene rehabilitacije:

- 1. Standardi storitev zaposlitvene rehabilitacije – dopolnjena izdaja 2012**
- 2. Priporočila k uporabi Standardov storitev zaposlitvene rehabilitacije**
- 3. Priročnik za ocenjevanje z merili**